

לאסוקי שמעתתא

גיליון שבועי אקטואלי הלכה למעשה

דיני שמחת תורה

◆ דיני ערב שמחת תורה ◆

סעודה בפת בערב שמחת תורה

בערב החג יש להקפיד שלא לאכול סעודה משעה עשירית, כדי שיאכל לאכול החיוב אכילת כזית פת בליל החג לתאבון, אבל אכילת דגים אורז, חתיכת בשר ירקות ופירות וכד' מותר, ובלבד שלא ימלא כרסו מהם, ובסעודות מצוה מותר גם אחר שעה עשירית, ומלכתחילה גם סעודות מצוה יקבעום בבוקר. (שו"ע, חזו"ע סוכות עמ' ככא)

הקזת דם בערב שמחת תורה

אין להקזיז דם בערב יום טוב (רמ"א סי' תסח ס"י, מועד לכל חי סי' ס"ב, כה"ח סי' תסח אות צט), חוץ מחולה שיש בו סכנה, או אפילו ספק סכנה. (פרמ"ג סי' תסח א"א ס"ק טו, כה"ח תסז אות ק), וכן ראוי שלא לעשות בדיקת דם ביום זה אף שהוא מעט דם (ע"פ הא"ר סו"ס תצג, צי"א ח"ב סי' מו), ובלייל הו"ר מותר (מג"א סי' תסח ס"ק טו).

טבילה בערב יו"ט

ביום הושענא רבה [אחר חצות יום] ירחץ כל גופו ויטבול במקוה טהרה לכבוד חג שמיני עצרת. (רמ"א סי' תעא ס"ג, ומשנ"ב סי' תעא ס"ק כב, ח"א כלל עט ס"א) ומי שאינו יכול לטבול יטול ידיו מ' נטילות. [כמבואר בארוכה בגיליונות לאסוקי שמעתתא מספרים: 152-156]

טבל בכר בליל הו"ר

אף מי שטבל בעלות השחר שבליל הו"ר, יחזור ויטבול ביום הו"ר, אחר חצות היום לשם יו"ט.

שמחת האשה והילדים בשמחת תורה

חיוב שמחה הוא בשמונת ימי החג, ולכך גם בשמיני עצרת יש חיוב שמחה לאשה, ולכך אם קיבלה האשה מבעלה תכשיט הרי היא שמחה בו כל שמונת ימי החג ויוצא בזה, אבל יש להסתפק אם קנה לה בגד, ולבשה אותו ביו"ט ראשון, ובשאר הימים ויו"ט שני אינה לובשתו אם יוצא בשמחה זו של בגד ראשון שמלווה אותה בכל ימי החג, ואולי מן הראוי שתחדש עוד בגד כגון מטפחת וכד'.

הסוכה בשמיני עצרת

סוכה ונויה אסורים [להסירם בשביעי] ומוקצים הם גם בחג שמחת תורה, ואף אם נפלה הסוכה [ואינם מתקלקלים] (שו"ע סי' תרסז ס"א), ומכל מקום מותר להוריד ממנה סדינים המצוירים וקישוטים מפני הגשם או הגנבים (ביה"ל סי' תרסז ד"ה סוכה).

אכילה או שינה בשמיני עצרת בסוכה

מי שחסר לו מקום בביתו, מפני האורחים וכד', ורוצה להשתמש בסוכה כמקום אכילה או שינה, צריך לפסול את הסוכה [ע"י שפוחת מהסכך ד' טפחים על ארבעה טפחים, ויש מתירים אף בהנחת סכך פסול] סמוך לשקיעה, והטעם שצריך לפסול את הסוכה, שלא יהיה נראה כעובר על בל תוסיף. (שו"ע סי' תרסז ס"א), ומכל מקום בנשים [גם אם קיימו מצוות סוכה כהלכתה] אין חשש זה כלל (שו"ת תורה לשמה סי' קעג)

תפילה בפרידה מהסוכה

קודם שיצא מהסוכה, לפני שיוצא לתפילת מנחה ערב שמיני עצרת [סמוך לשקיעה], ישתה או יאכל משהו בסוכה ויאמר יהי רצון המובא במחזורים (רמ"א סי' תרסז ס"א, חמ"י ח"ד פ"ז דף צב ע"ג), וינשק דפנות הסוכה, לחיוב מצוה. (כה"ח סי' תרסז אות ז)

הדלקת נרות לכבוד יום טוב

בערב חג שמיני עצרת, מדליקים נרות, כדין הדלקת נרות בערב חג הסוכות.

שכח יעלה ויבא בתפילת מנחה עריו"ט

מי ששכח יעלה ויבא בתפילת מנחה ערב שמיני עצרת, ונזכר אחר השקיעה, אינו חוזר תשלומין בתפילת ערבית ליל חג שמיני עצרת שהרי אינו מוסיף בה כלום, וכן אין תפילת נדבה ביו"ט.

מאה ברכות בשמחת תורה

ביום שמחת תורה אנו מברכים שמונים ברכות [75 של כל יו"ט, ועוד שתיים של ההלל, ועוד שתיים של העליה לתורה, שכולם עולים בשמחת תורה, ועוד ברכת שהחינו], וצריכים להקפיד להשלים עוד עשרים ברכות, על ידי ברכת הבשמים, ואשר יצר, ומיני תרגימה, והעולים לתורה.

ברכת שהחינו בהדלקת נרות

האשה לא תברך שהחינו בהדלקת הנרות אלא תשמע מבעלה בקידוש. (חזו"ע יו"ט עמ' שו, הליכ"ע ש"ר פר' במדבר אות א, יחו"ד ח"ג סל"ד, ואורל"צ ח"ג עמ' קפט), ויש נוהגים לברך שהחינו בהדלקת נרות (בא"ח ש"ר פר' במדבר ס"א).

אשה שברכה שהחינו אם תענה אמן בקידוש

אם כבר ברכה בהדלקה, לא תענה אמן (שו"ת יחו"ד ח"ג סי' לד, חזו"ע סוכות עמ' סב). ויש אומרים שיכולה לענות אמן (אג"מ אור"ח ח"ד סי' כא אות ט, סי' ק אות א, מנח"ש ח"ב סי' ס, אורל"צ ח"ג פ"ח ה"ב). ולכאורה נראה שעדיף לענות אמן, ולא לטעום מהיין שעניית אמן הוא חיוב, וטעימת היין הוא רק חיוב מצוה. (ילקו"י שבת סי' רעא, וע"ע עטרת יעקב ח"ד עמ' שכב)

קידוש בלילה מפלג המנחה

יש המקפידים שלא לקדש עד צאת הכוכבים. (אחרונים, הובאו בשעה"צ סי' תרסח סק"א)

קידוש בליל שמחת תורה

בקידוש ליל חג שמחת תורה, מזכיר את יום 'שמיני חג העצרת' [ובני אשכנז אומרים: 'שמיני עצרת החג הזה'], ואם טעה ואמר את יום חג הסוכות הזה, חוזר. (חזו"ע סוכות עמ' תנא)

ברכת שהחינו בליל שמחת תורה

בקידוש ליל שמחת תורה מברך שהחינו, על עצם היום, שהוא רגל בפני עצמו. (שו"ע אור"ח סי' תרסח ס"א)

מי שלא אמר שהחינו בקידוש הלילה

מי שטעה ולא בירך שהחינו בקידוש הלילה, יאמר בקידוש של יום.

יעלה ויבא בברכת המזון

ביום שמיני עצרת אומר יעלה ויבא בברכת המזון, ומזכיר ביום שמיני חג העצרת הזה.

שכח יעלה ויבא

מי ששכח לומר יעלה ויבא בברכת המזון, אם נזכר קודם שהתחיל תיבת לעד שבברכת הטוב והמטיב, יאמר שם את ברכת 'שנתן שבתות למנוחה' וכו'.

טעה ביעלה ויבא וחזר על סוכות

לכאורה דינו כבתפילה שצריך לחזור.

לאסוקי שמעתתא דיני התפילות ועליה לתורה בשמיני עצרת

◆ דיני שניים מקרא בשמחת תורה ◆

קריאת שמו"ת בערב שמחת תורה

פרשת וזאת הברכה יקראנה שמו"ת ביום הושענה רבה או בליל שמיני עצרת שבו הסיום של התורה (חזו"ע שבת א עמ' שט), ויש מי שסובר שלכתחילה לא יקרא שמו"ת ביום שמיני עצרת מפני התרגום. (בא"ח ש"א פר' וזאת הברכה ס"ו)

האם יוצא בקריאת שמו"ת פעם אחת כשסומך על הקריאה בליל הו"ד

מלכתחילה גם מי שקרא בליל הו"ד בתיקון הפרשה של וזאת הברכה יחזור ויקרא שוב שמו"ת בערב שמחת תורה (ביום הו"ד, ובפרט למי שקורה בכל ערב שבת ברצף את השמו"ת), ומכל מקום נראה שאם כיוון שיעלה לו לקריאת שמו"ת, יצא.

לנהוג לקרא בתפילין דר"ת היאך יקראו פר' וזאת הברכה

גם מי שבכל ימות השנה רגיל לקרות השמו"ת בתפילין דר"ת בימי חוה"מ אין מניחים תפילין, ולפיכך יקרא הפרשה ללא תפילין.

השלמת שמו"ת בקריאת התיקון

מי שהיו חסרים לו קריאת מקרא בחלק מהפרשות מחומש דברים, נראה שמלכתחילה לא יסמוך על קריאת התיקון להשלמה לקריאת שמו"ת ומ"מ נראה שאם נתכוון לצאת בזה, עולה לו לקריאת שמו"ת.

השלמת קריאת שמו"ת ביום זה

יזהר להשלים כל הפרשות שלא סיים בהם קריאת שניים מקרא ואחד תרגום במשך ימות השנה, משום שזהו הזמן האחרון להשלמת הפרשה לפני סיום התורה, ונחשב שמשלים פרשיותיו עם הציבור שאז כל ישראל משלימים את התורה.

דיני קריאת שמו"ת

ראה עוד בשאר דיני קריאת שמו"ת בגיליונות לאסוקי שמעתתא מס' 47-49.

קריאת חק לישראל פר' וזאת הברכה

בימי חול המועד יקרא החק לישראל של פרשת וזאת הברכה.

◆ דיני תפילות יום שמחת תורה ◆

מזמור החג

בליל שמיני עצרת אומרים מזמור למנצח על השמינית, שהוא רמז ליום שמיני עצרת. (חזו"ע סוכות עמ' תנא, וע"ע מועד לכל חי סי' כה ס"ב)

תפילת ערבית ליל החג בנעימה

ליל שמיני עצרת יום שמחת התורה בארץ ישראל, ובו מסיימים את התורה מתפלל השליח ציבור תפילת ערבית בנעימה ובניגון יפה בשמחה וטוב לבב, ולמנהג בני ספרד אין הציבור צריכים לעמוד בקדיש כבכל שבת שמקבלים תוספת רוח [מלבד כשחל בליל שבת]. (חזו"ע סוכות עמ' תנו)

התוספות בשמיני עצרת

מתפללים כסדר חג ראשון, ובעמידה מזכיר ב'ותתן לנו' וכן ב'יעלה ויבא' אומרים 'את יום שמיני חג עצרת הזה'.

טעה ואמר את יום חג הסוכות הזה

אם טעה ואמר את יום חג הסוכות הזה חוזר לאתה בחרתנו, ואם סיים תפילתו חוזר לראש התפילה, וטוב שיתנה שאם אינו צריך לחזור הרי הוא מתפלל על תנאי נדבה (חזו"ע סוכות עמ' תנא, ובקיצור שו"ע חזו"ע שם).

טעה וידע שהוא יום שמיני עצרת

אם טעה ואמר את יום חג הסוכות הזה, חוזר בכל אופן ואף אם ידע שהוא יום שמיני עצרת במחשבתו (חזו"ע סוכות עמ' תנא), ויש אומרים אם ידע שהוא יום שמיני עצרת ורק טעה בלשונו, אינו חוזר, ורק אם שכח שהוא שמיני עצרת וחשב שהוא חג סוכות, חוזר. (בא"ח ש"ר פר' וזאת הברכה אות יב, וע"ע בשע"ת סי' תרסח, משנ"ב סק"ב כה"ח אות ג)

לא הזכיר כלל אם שם החג

אם טעה ואמר את יום טוב מקרא קודש הזה, ולא הזכיר שם החג כלל, יצא ידי חובה שאין שם החג מעכב. (יב"א ח"ד חאו"ח סי' נא אות ג)

קידוש אחד התפילה בלילה

יש מי שסבר שאין לשנות המנהג ולערוך קידוש בליל החג עם עוגות בכדי שיוכלו להאריך בהקפות הלילה. (הליכות שלמה פ"ב אורחות הלכה אות ג)

◆ דיני קריאת התורה בשמחת תורה ◆

קריאה בתורה בליל שמחת תורה

בלילה קורים בספר תורה הנדרים שבתורה, והם הפרשיות שרגילין למוכרן בכל השנה בפני עצמן ונודרין עליהן, כגון: פרשת 'ויתן לך', פרשת 'המלאך', פרשת 'ויכולו', פרשת 'יברכך', פרשת 'מה טובו', שאלו נקראו נדרים, ובימינו המנהג לקרות: ג' גברי ב' וזאת הברכה', וצריכין לומר קדיש אחר הקריאה, ואין סומכין על הקדיש שאחר עלינו משום דהוי הפסק, וכל מקום לפי מנהגו. (רמ"א סי' תרסט ס"א, משנ"ב ס"ק טו)

המנהג שכל עם ישראל עולים לתורה

טוב שכל אחד יעלה לספר תורה ביום שמחת תורה, כדי לזכות בקריאת התורה ביום סיומה (לבוש א"ח סי' תרסט), ויש המדקדקים לקרא בעצמם.

אמירת בסימנא טבא

יש מבני ספרד הנוהגים לומר בסימנא טבא ויש להקפיד שיאמר זאת לפני שחתן בראשית מברך על התורה (חזו"ע סוכות עמ' תע) ויש אומרים שלא לאומרו כלל, משום חשש הפסק בין החתנים. (מועד לכל חי סי' כה אות כה). וי"א שיכול לאומרו מתי שירצה, ואף אחר הברכה, לפני תחילת קריאת בראשית. (דברי שלום עמ' שמג)

הטעם שתיקט לחזור דווקא על "ולאשר אמר"

המנהג הוא לעלות את המוסיפין [את כל הציבור כולו], בעליית התורה ביום שמחת תורה, רק אחר שעלו מניין העולים ביום טוב שהם חמשה עולים, ומסיימים ב-'ובגאוותו שחקים', ולאחר מכן יעלו הציבור ויקראו כולם 'ולאשר אמר', ואין חשש בכך שחוזרים וקוראים שוב ושוב את אותם הפסוקים לשאר העולים, ולאחר מכן עולה עליית חתן מעונה. (שו"ת הריב"ש סי' פד, רמ"א סי' תרסט ס"א), ויש מבני מרוקו החוזרים על מעונה. ובני אשכנז חוזרים על הפרשה עד מעונה שוב ושוב, או מ'ולדן אמר' עד מעונה. (משנ"ב סי' תרסט ס"ק יג)

שיהיו עשרה שיענו על ברכות התורה

יש להשים לב, ולעורר שיהיו לפחות עשרה בני אדם שיהיו אחראים לענות על הברכות של העולים, ובפרט במקום שהמניין מצומצם, בכדי שלא תהיה ברכת העולים לתורה לבטלה. (משנ"ב סי' תרסט ס"ק יב בשם הח"א)

אמירת הדרן לאחר סיום התורה

יש הנוהגים לומר בסיום קריאת התורה הדרן עלך אורייתא קדישתא (זוהר פר' ויקהל דף ר"ע ב, ובכה"ח סי' תרסח אות ו) ואומרים ההדרן אחר קריאת חתן בראשית [ולא בסיום פר' וזאת הברכה] שלא יהיה הפסק (כה"ח סי' תרסח אות ו)

לאסוקי שמעתתא דיני הקידוש והסעודה בשמיני עצרת

◆ סדר בעליון לתורה בשמחת תורה ◆

לעלות כהן לוי וישראל וחזר חלילה

יש המקפידים כשמעלים את כל הציבור בבית הכנסת, לנהוג כסדר הזה לעלות כהן לוי ישראל וחזר חלילה, בכדי שלא לעלות כהן אחר כהן, וכן משום כבודם של הכהנים.

לעלות מבוגרים קודם

יש להשים לב לנהוג כבוד במבוגרים, ולהעלותם קודם הצעירים.

עליית קטנים לתורה

מעלים ביום שמחת תורה אף קטנים לתורה וכמ"ש הרמ"א (סי' תרסט ס"א) שנהגו לסיים התורה אף על קטן העולה.

עליית אב ובן בזה אחר זה בשמחת תורה

ביום שמחת תורה שכל עם ישראל עולים לתורה, יש מי שמתיר לאב ובן וכן שני אחים שיעלו בזה אחר זה בעליית ולאשר אמר [ולא בעליות חובת היום], וכן בחתן בראשית ובפרט בעליית מפטיר שיש קדיש ביניהם, ואין לחוש בזה לעין הרע. (חזו"ע סוכות עמ' תעו)

פריסת טלית בעליית כל הנערים

מותר לאחוז הטלית ביד בשמחת תורה, וכל זמן שמחזיקה בידו אינה נחשבת לאוהל, ובפרט שנעשית לכבוד. (חזו"ע שבת ה' עמ' רצז)

עליית מפטיר למי שכבר עלה לתורה

אם כל הקהל עלו לס"ת, יש להתיר בדיעבד שיעלה אחד מהקהל שכבר עלה בספר תורה הראשון לעליית מפטיר, ואין לחוש לפגמו של הס"ת.

◆ דיני החתנים בשמחת תורה ◆

עליית ג' כהנים ל-ג חתנים בזה אחר זה

שלושה כהנים יכולים לעלות לחתן מעונה חתן תורה וחתן בראשית, ומפטיר אחר כך, ואין חוששים לפגמו של ראשון, מכיוון שאינם מעליות חובת היום, ועוד שקריאתם לא בס"ת אחד, ובפרט שקדיש מפטיר ביניהם.

אבל לעלות חתן תורה

אבל שקנה עליית חתן תורה קודם שמת לו מת, ומת לו קרובו ברגל, יכול לעלות לעליית חתן תורה, וימעטו בשירים ובסעודה שעושים לכבודו. (חזו"ע סוכות עמ' תעד)

לעלות בחזר רווק לחתן תורה

מותר לעלות אדם רווק לעליית חתן תורה. (שו"ת ישיביל עבדי ח"ז סי' מא)

◆ דיני הקידוש בשמיני עצרת ◆

סעודה לגומרה של תורה

ביום שמחת תורה עושים סעודה לגומרה של תורה, ונודרים נדבות, וקוראים לאחרים לעשות משתה. (רמ"א סי' תרסט ס"א)

הפרדה מלאה בסעודות לגומרה של תורה

ויש להקפיד בסעודות קדושות אלו, שלא יצאו בהם תקלות, ולהקפיד על הפרדה מוחלטת, שלא יצא שכרם בהפסדם, והאחריות בזה היא על הגבאים והמארגנים.

◆ סעודות החג ◆

אכילה לפני חצות

מלכתחילה יש לסעוד סעודת החג [ככל סעודת שבת] קודם חצות. (אורל"צ ח"ב פכ"א שאלה ד)

שותית רביעית יין

חיוב שמחה היא כל שמונת ימי החג, ולכך יש להקפיד לשותות רביעית יין, [ויש מחמירים לשותות רביעית מלבד הרביעית ששתה בקידוש] ויש לכל האנשים מבני הבית מעל גיל מצוות להקפיד בזה.

אבל להשתות בסעודת שמחת תורה

גם אבל תוך י"ב חודש יכול להשתתף בסעודת משתה זו. (ביכורי יעקב סק"ז, משנ"ב סק"ח, כה"ח סי' תרסט אות כד).

אבל לרקוד בהקפות

אבל [בכל ימי השנה על או"א או ל" על שאר קרובים] יכול להקיף לעצמו בזריזות את התיבה בס"ת אשר עליה ז' פעמים, ויאמר יהיה רצון, וילך לביתו, וימנע מלרקוד, ואם אצלו זה בגדר אבלות בפרהסיא כרב בית הכנסת, מותר. (חזו"ע סוכות עמ' תסז)

◆ דיני ההקפות ◆

שמחת התורה

ביום טוב האחרון של חג הסוכות קוראים אותו 'שמחת תורה' לפי ששמחים בו על סיום התורה, ויש להתאמץ בשמחה זו, וכל הזהיר בשמחת התורה, ביום הזה בטוח שלא תפסק התורה מפי זרעו. (יסוד ושורש העבודה שער האיתון פט"ו)

הקפות בכל התפילות

המנהג להוציא הספרי תורה אחר כל תפילה ביום שמיני עצרת, ולהקיף את הבימה [שס"ת מונח עליה], שבע הקפות.

מכירת הקפות בדפי גמרא לבחורי ישיבות

יש ישיבות או קהילות המוכרים ההקפות בדפי גמרא ובסימנים בשו"ע וכד', והוא דירבון גדול לבחורים ואברכים להתעלות בתורה. (חוט שני הל' תלמוד תורה עמ' פג)

הקפות בפחות ממניין

בהקפות בשמחת תורה אין חובה שיהיו עשרה אנשים דוקא, ואפילו בפחות אנשים רשאים לעשות הקפות. (שו"ת בצל החכמה ח"ד סי' קיב אות ה)

להרבות בריקוד ושמחת התורה

כל מי שמרבה לשמוח בשמחת התורה בריקוד ומחזיקת כפיים הרי זה משובח, ואיתא במדרש שדוד היה מכרכר בכל עוז לפני ה' ומוחה כפיו יד ימין על יד שמאל, ואומר כרי רם, ועי"כ מגיעים למעלות רמות. (בא"ח ש"ר זאת הברכה הל' יח, חזו"ע סוכות עמ' תסב)

עיקר ההקפות, ואדם שאין לו זמן

גם אדם הממנהר שאין לו זמן להישאר עם הציבור כמה שעות לרקוד ומכל סיבה שהיא, ומ"מ מוטב שינהג מנהג ההקפות בינו לבין עצמו באופן שמיד שמוצאים את ספר התורה יקיף שבע הקפות לספר התורה, ויוצא בזה במנהג ההקפות, וכשיש לו זמן יאמר הנוסח שאומרים אחר ההקפות.

סדר ההקפות

המנהג בכל התפילות ערבית ובבוקר אחר מוסף ומנחה שלאחריהם מוציאים את הספרי תורה ומניחים אותם על התיבה, ויעמוד אצלם אדם ירא שמים וידו אוחזת בספר תורה כל זמן ההקפות. (ציפורן שמיר סי' יב, בשם הרש"ש, בא"ח ש"ר פר' וזאת הברכה הל' יז)

להקיף עם ספר תורה בידי

יש המקפידים [ע"פ הסוד] להניח ספר תורה אחד על הבימה בכל זמן ההקפות, ומקיפים בשאר הספרי תורה (ראה חיים פר' וזאת הברכה דף קכח בשם הרש"ש, ציפורן שמיר סי' יב, לב חיים ח"ב סי' קכה), ויש מבני אשכנז המקיפים את הבימה עם ספר תורה בידיהם, אע"פ שאין מונח עליה ס"ת. (כדמשמע מהרמ"א)

ריקוד ומחזיקת כפיים בשעת ההקפות

אע"פ שבכל שבת ויום טוב חז"ל גזרו שלא ירקוד וימחה כפיים, מכל מקום בשמיני עצרת לכבוד שמחת התורה התירו איסור שבות לרקוד ולמחוא כפיים [ואף כשחל בשבת]. (משנ"ב סי' שלט סק"ח, חזו"ע סוכות עמ' תנא)

הוצאת ספרי תורה פסולים

בעת ההקפות נוהגים להוציא את כל הספרי תורה מהארון הקודש כולל ספרי תורה פסולים, ואינם מוקצים. (שש"כ פ"כ הע' עח)

לאסוקי שמעתתא דיני ההקפות בשמחת תורה, ומוצאי החג

◆ מנהג הקפות שניות ◆

המקור מנהג הקפות שניות

האריז"ל היה נוהג גם במוצאי שמחת תורה להוציא הס"ת מההיכל ולהקיפו שבע פעמים, וכשהיה מוצא בית כנסת נוסף שמקיפים התורה היה חוזר ומקיף עמהם שוב ז' הקפות. (שעה"כ, והחיד"א בס' לדוד אמת)

בניית פראנצ'ס ע"י גויים ביו"ט לצורך הקפות שניות

יש להסתפק אם מה שנהגו באיזה ישיבות לסכם מערב החג עם כמה גויים שיבאו לבנות פראנצ'ס לצורך הקפות שניות למאות מקורבים שיבאו במוצאי החג, אם יש להם על מה שיסמכו. (צדדי איסור: בונה, תוקע, אמירה לגוי, מכין מיו"ט לחול, טרחה מרובה, ועוד. צדדי היתר: בניה קלה ללא תוקע אלא הרכבה בעלמא, כההיא מיטה של פרקים או"ח סי' שיח ס"ו שאינה מהודקת, [והכל סוכס מראש], תרי דרבנן - שבות דשבות במקום מצווה)

אבל בהקפות שניות

הקפות שניות הנערכות בתזמורת, אין לאבל להשתתף בהם כלל.

◆ סתירת ואחסון הסוכה, ועוד ◆

זריקת דפנות וסכך לאשפה

גם לאחר חג הסוכות לא יפסע על עצי הסוכה, מפני שהם תשמישי מצוה, ולא ישליכם לאשפה, אלא טוב שיניחם במקום צנוע, או בסמוך לאשפה, ושלא בבזיון, ומכל מקום מותר להשתמש בהם לשאר תשמישים שאינם מבוזים. (שבת מנוחה עמ' שעב)

ריסוס הסכך לפני החזרתו

ראוי מאוד קודם קיפול הסכך [קינעס במבוק וכד'] לרסס עליו חומרי הדברה [3000 וכד'] קודם קיפולו ואחסונו, [למנע התהוות חרקים וזוחלים, המתרבים במשך השנה, ונפילתם לדברי מאכל בשנה הבאה].

יום איסורו חג

אמר ר' ירמיה כל העושה איסור לחג באכילה ושתיה דהיינו שקורה עונג לחג באכילה ושתיה, ביום שלאחר החג, מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח, והקריב עליו קרב שנא' 'אסרו חג בעבותים'.

וידי לאחר החג

אין אומרים וידי ונפילת אפיים אחר חג הסוכות עד ב' חשוון. (כה"ח סי' קלא ס"ק אות צח)

הקפות לחולה בביתו

מי שהוא חולה ואי אפשר לו להקיף התיבה בבית הכנסת, ניח כסא בביתו, ויניח עליו ספר תנ"ך ויקיף, כדי שלא לבטל מצוות ההקפה. (בא"ח ש"ר פר' האזינו הל' טו)

לצלצל בפעמוני הס"ת ביו"ט

אסור לקשקש בפעמוני הס"ת בשמחת תורה, בכדי להשמיע קול, אף שהוא לכבוד שמחת התורה, שלא התירו השמעת קול ביום טוב לכבוד שמחת התורה. (מג"א ריש סי' תרסט, משנ"ב סי' תרסט סק"ה, חזו"ע סוכות עמ' תנח, כי בא מועד סוכות עמ' רצ)

לחת לקטן להרים ס"ת

אין להרשות לקטנים להרים ספרי תורה, ובפרט בעת הריקודים בשמחת תורה. (חינוך הבנים למצוות עמ' מב, חזו"ע סוכות עמ' תסג הליכ"ש), ואם גדול עומד על גביו ואוחז הס"ת מלמעלה מותר. (שו"ת האלף לך שלמה ח"א או"ח סי' לז)

להפנות גב לס"ת בזמן הריקודים

יש שנהגו מליתן גב לספר תורה בכל זמן ההקפות, ולמעשה אין לחוש לזה בפרט שהוא לכבודה של תורה. (שו"ת אבני ישפה ח"ג סי' סח ענף ג)

להיזהר משמחה של חוללות

יש להיזהר ולהזהיר שלא יגיעו לידי שמחה של חוללות וליצינות, ובמקום גילה שם תאה רעדה. (ילקו"י קצוש"ע או"ח תרסח - תרסט לב)

הכנסת משקאות חריפים

אין ראוי להכניס משקאות חריפים לסעודות מצוה הנערכות בבית הכנסת, ובפרט בבתי כנסיות שיודעים שבעבר היו תקלות, וישתדלו לשמוח במעט יין, ובשמחה של מצווה.

שלא להשאיר את ס"ת לבדו

יש להקפיד שבכל עת שהס"ת מונח על הבימה שיעמוד אצלו אדם יר"ש. (בא"ח וזאת הברכה הל' יז, חזו"ע סוכות עמ' תנט)

להוציא ספרי תורה לרחובה של עיר

קהילות הנוהגות להוציא את הספרי תורה ולקוד עמהם ברחובה של עיר, יש להם על מה לסמוך, ובלבד שיהגו בספרי תורה בכבוד וזהירות, ושלא יהיה בעיות של תערובת אנשים ונשים. (שו"ת יחו"ד ח"א סי' עב שו"ת נצר מטעי ח"א סי' ו, חזו"ע סוכות עמ' תס, ויש מחמירים - שו"ת ישועות משה סי' כח אות ב בשם נתיבי עם עמ' סט)

הבדלה במוצאי שמחת תורה

מבדילים על היין בלבד במוצאי ש"ת, ומי שלא הבדיל בליל מוצאי שמחת תורה, יכול להבדיל ביום אסרו חג. (שו"ת יחו"ד ח"א סי' ריב אות ה)

מחיצת כפיים בהקפות בשמ"ת שחל בשבת

גם בשמחת תורה שחל בשבת מותר למחוא כפיים, לכבודה של תורה.

מחיצת כפיים בביתו ביום שמחת תורה

יש הסוברים שכל ההיתר למחוא כפיים הוא רק בבית הכנסת בפני הספר תורה לכבודה של תורה, אבל בסעודות החג בביתו אסור למחוא כפיים ככל שבת ויום טוב.

להרכיב את חברו או הילדים על הכתפיים

אין להרכיב על הכתפיים ילדים או מבוגרים בשעת ההקפות, מכמה טעמים. (רוח חיים אות ח, חזו"ע סוכות עמ' תסג, סוכה בציון, ועוד)

◆ ישיבה בעת שהס"ת עומד ◆

הזמן שכולם חייבים לעמוד

יש לכל הציבור לעמוד בזמן הוצאת והכנסת הס"ת מההיכל לצורך ההקפות, ובעת הסיבוב עצמו של אותה הקפה, וכן בעת המלכת ה' וקבלת עול מלכות שמים.

ישיבה בעת הריקודים

ובעת הריקודים ואמירת הפיוטים כשהס"ת עומד ביד אחד מהציבור במקום אחד, יש מקלים לשבת, (ערוך השולחן יו"ד סי' רפב ס"ה) ויש מקלים גם בשעת הריקודים, מכיוון שנחשב כמתעסק במקומו (הליכ"ש פי"ב ס"ט).

לשבת כשיש מעגל שלם ביט לבין הס"ת

ואם יש מעגל שלם בין היושב לס"ת הוי כמחיצה וניתן לשבת. (הגר"ק, והגר"ש"א, הובאו בבית דוד סוכות עמ' תרמד).

לשבת כשמחזיק בידו ספר תורה

ואם מחזיק ס"ת בידו כשיושב מותר אף כשיש ס"ת אחרים עומדים, ללא מחיצת אנשים (אשרי האיש ח"ג עמ' קצג)

זקן או חולה לשבת בעת ההקפות

זקן או חולה וכן הסובלים מחולשה גדולה ברגליהם רשאים לשבת אף בזמן ההקפות, ויעמדו [אם יכולים] רק בשעת אמירת ההקפות והוצאת והכנסת הס"ת, אבל הבריאים אין להם להקל בזה כלל. (הליכות שלמה סוכות, שו"ת בצל החכמה ח"ה סי' קלט, חזו"ע סוכות עמ' תסה-ו, באר יצחק מועדים עמ' רכז)